

Dary natury. Tworzymy dekoracyjne kompozycje z elementów przyrody.

- Dary natury. Tworzymy dekoracyjne kompozycje z elementów przyrody.

Dary natury. Tworzymy dekoracyjne kompozycje z elementów przyrody.

Caravaggio, „Kosz z owocami”, 1597, [wikimedia.org](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Boy_with_a_Basket_of_Fruit_-_Caravaggio.jpg), domena publiczna

Ważne daty

1597 – Caravaggio tworzy *Kosz z owocami*

1593-1594 – Caravaggio maluje *Chłopca z koszem owoców*

1885 – Augusta Renoir tworzy *Bukiet chryzantem*

1888 – Vincent van Gogh maluje *Dwanaście słoneczników w wazonie*

Scenariusz lekcji dla nauczyciela

Źródło: online skills, licencja: CC0.

I. Opanowanie zagadnień z zakresu języka i funkcji plastyki; podejmowanie działań twórczych, w których wykorzystane są wiadomości dotyczące formy i struktury dzieła. Uczeń:

1) wykazuje się znajomością dziedzin sztuk plastycznych: malarstwa, rzeźby, grafiki, architektury (łącznie z architekturą wnętrz), rysunku, scenografii, sztuki użytkowej dawnej i współczesnej (w tym rzemiosła artystycznego); rozumie funkcje tych dziedzin i charakteryzuje ich język; rozróżnia sposoby i style wypowiedzi w obrębie dyscyplin; zna współczesne formy wypowiedzi artystycznej, wymykające się tradycyjnym klasyfikacjom, jak: happening, performance, asamblaż; sztuka nowych mediów;

2) rozróżnia cechy i rodzaje kompozycji w naturze oraz w sztukach plastycznych (odnajduje je w dziełach mistrzów, a także w tworach i zjawiskach przyrody); tworzy różnorodne układy kompozycyjne na płaszczyźnie i w przestrzeni (kompozycje otwarte i zamknięte, rytmiczne, symetryczne, statyczne i dynamiczne); ustala właściwe proporcje poszczególnych elementów kompozycyjnych, umiejętnie równoważy kompozycję, wykorzystując kształt i kontrast form;

3) klasyfikuje barwy w sztukach plastycznych; wykazuje się znajomością pojęć: gama barwna, koło barw, barwy podstawowe i pochodne, temperatura barwy, walor barwy; rozróżnia i identyfikuje w dziełach mistrzów i własnych kontrasty barwne: temperaturowe, dopełnieniowe i walorowe; podejmuje działania twórcze z wyobraźni i z zakresu interpretacji natury, uwzględniające problematykę barwy;

6) rozróżnia gatunki i tematykę dzieł w sztukach plastycznych (portret, autoportret, pejzaż, martwa natura, sceny: rodzajowa, religijna, mitologiczna, historyczna i batalistyczna); niektóre z tych gatunków odnajduje w grafice i w rzeźbie; w rysunku rozpoznaje studium z natury, karykaturę, komiks, rozumie, czym jest w sztuce abstrakcja i fantastyka; podejmuje działania z wyobraźni i z natury w zakresie utrwalania i świadomości gatunków i tematów w sztuce, stosuje w tym zakresie różnorodne formy wypowiedzi (szkice rysunkowe, fotografie zaaranżowanych scen i motywów, fotomontaż).

II. Doskonalenie umiejętności plastycznych – ekspresja twórcza przejawiająca się w działaniach indywidualnych i zespołowych. Uczeń:

1) w zadaniach plastycznych interpretuje obserwowane przedmioty, motywy i zjawiska, stosując środki wyrazu zgodnie z własnym odczuciem; w wyższych klasach podejmuje również próby rysunkowego studium z natury;

4) projektuje graficzne formy użytkowe (zaproszenie, okładka, plakat); kształtuje przestrzenne formy dekoracyjne i scenograficzne – indywidualnie i w zespole; umiejętności te wykorzystuje

w przygotowywaniu imprez i uroczystości szkolnych, np. powiązanych z kalendarzem różnego typu świąt;

7) podejmuje działania z zakresu estetycznego kształtowania otoczenia; projektuje i realizuje formy dekoracyjne, podnoszące estetykę otoczenia (wykorzystuje elementy gotowe, aranżując własny pokój, np. projektując nakrycie stołu na uroczystość rodzinną z wykorzystaniem m.in. dekoracji kwiatowej; uwzględnia zasady estetyki podawania potraw).

Nauczysz się

scharakteryzować pojęcie daru natury;

tworzyć kompozycje dekoracyjne z elementów przyrody;

identyfikować prace impresjonistów, w których widoczne są inspiracje naturą;

definiować pojęcia: [ornament](#), [florystyka](#), [styl wegetatywny](#), [styl dekoracyjny](#), [styl formalno-linearny](#).

Inspiracje naturą

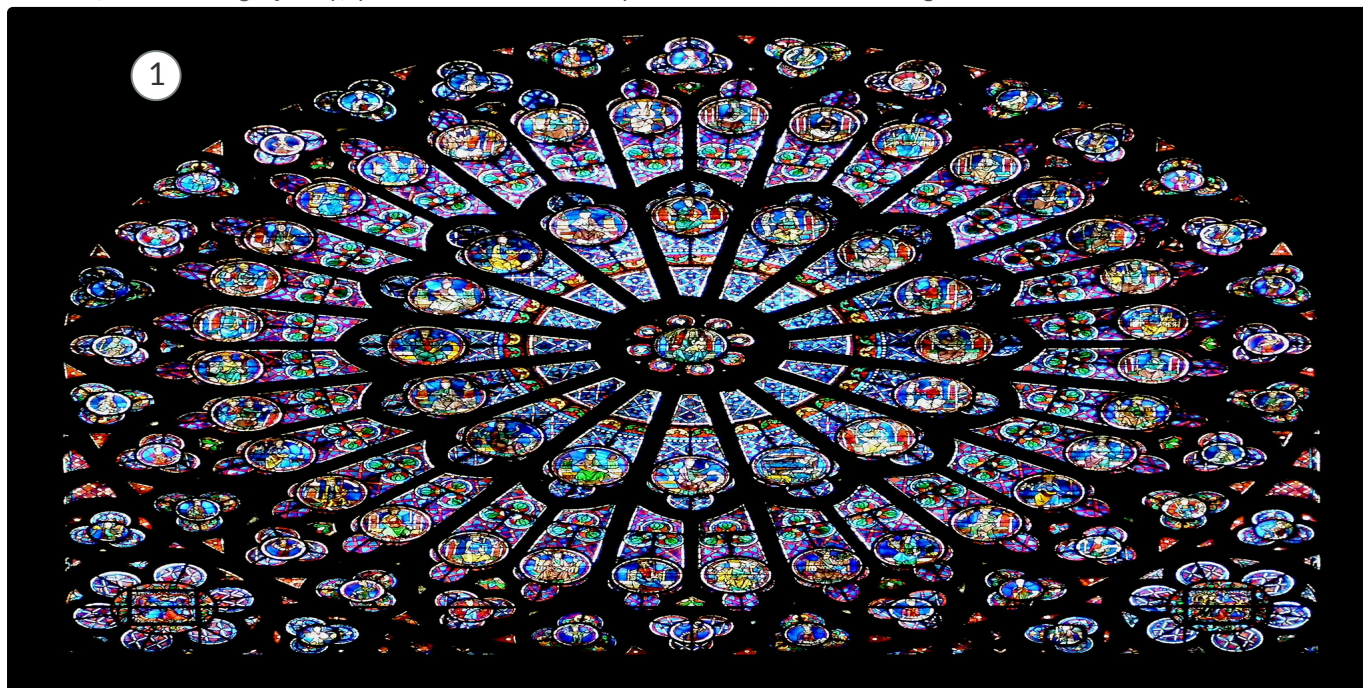
1

Natura i jej dary były od zawsze, inspirowały artystów i rzemieślników. W starożytności dekorowano budowle motywami zaczerpniętymi ze świata przyrody, czego przykładem może być charakterystyczny dla porządku korynckiego w starożytnej Grecji liść akantu.

Ornamenty roślinne i zwierzęce zdobiły budowle różnych epok. W sztuce późnego gotyku często spotykanym motywem dekoracyjnym był astwerk, czyli ornament gałęziowy złożony z suchych, bezlistnych i ostro łamiących się gałęzi o dynamicznym przebiegu.

Astwerk (in. ornament gałęziowy), portal w kościele zamkowym w Chemnitz, [wikimedia.org](#), GNU Free Documentation License

1

Charakterystycznym elementem zdobniczym była rozeta, czyli okrągłe okno wypełnione witrażem i maswerkiem. Swoim kształtem nawiązywała do rozwiniętej róży.

Rozeta, Katedra Notre-Dame, Paryż, Francja, [wikimedia.org](#), GNU Free Documentation License

1

Caravaggio był pierwszym, dla którego martwa natura była równie ważnym i wartościowym tematem, co inne.

Caravaggio, „Kosz z owocami”, 1597, [wikimedia.org](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Caravaggio_-_Boy_with_a_Basket_of_Fruit_-_WGA01597.jpg), domena publiczna

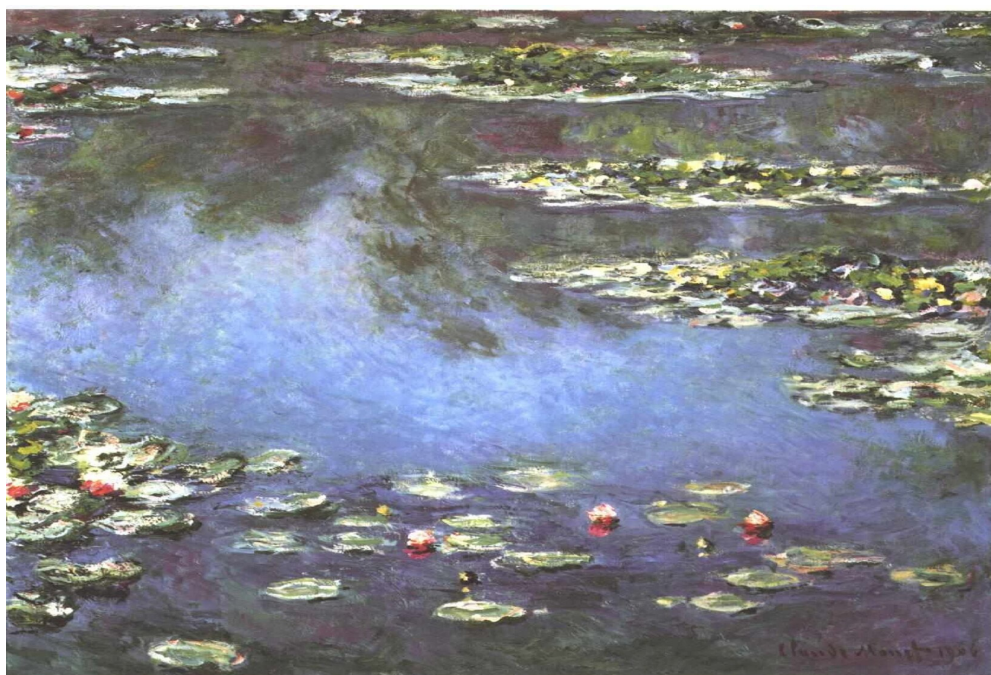

1

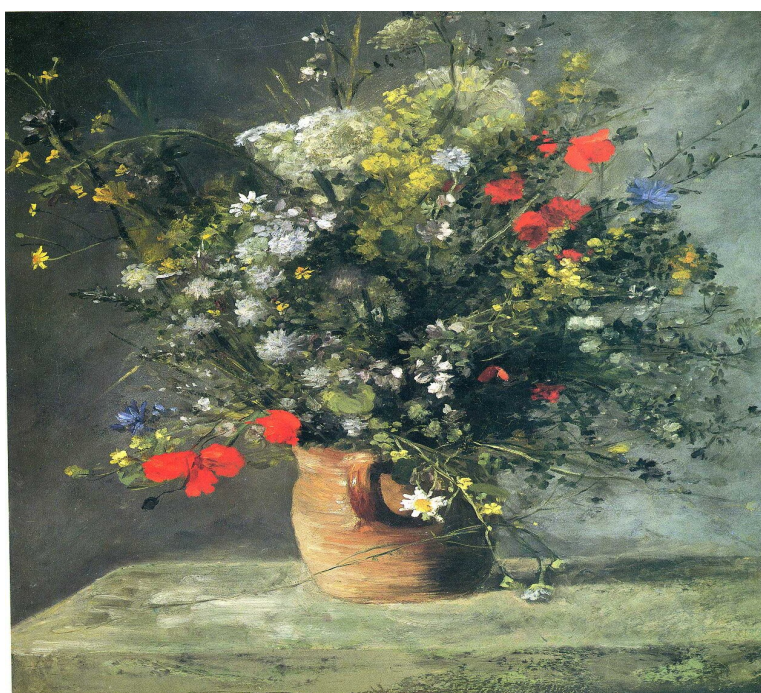
Kosze pełne owoców malował równie realistycznie co ludzi, uchwytując każdy ich szczegół.

Caravaggio, „Chłopiec z koszem owoców”, 1593-1594, [wikimedia.org](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Caravaggio_-_Boy_with_a_Basket_of_Fruit_-_WGA01597.jpg), domena publiczna

Inspiracja naturą stanowiła również ważny element twórczości malarzy impresjonistów, takich jak na przykład Claude Monet czy Auguste Renoir.

Claude Monet, „Nenufary” („Lilie wodne”), 1906, [wikimedia.org](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Monet_Nymphaeas.jpg), domena publiczna

August Renoir, „Kwiaty w wazie”, 1866, [wikiart.org](https://www.wikiart.org/en/auguste-renoir/Flowers-in-a-Vase), domena publiczna

1

Czerpanie inspiracji z darów natury widać również w twórczości Vincenta van Gogha, który między innymi stworzył słynną serię obrazów przedstawiających słoneczniki.

Vincent van Gogh, „Dwanaście słoneczników w wazonie”, 1888, wikimedia.org, domena publiczna

Projektowanie i wykonywanie dekoracyjnych kompozycji roślinnych to [florystyka](#). Wyróżnia ona trzy najważniejsze style kompozycji roślinnych, a każdy z nich posiada swoje cechy charakterystyczne.

Podstawową zasadą [stylu wegetatywnego](#) jest odwzorowanie w kompozycji naturalnego sposobu rozrastania się roślin. Oznacza to, że można łączyć ze sobą jedynie te rośliny, które rosną ze sobą w naturalnym środowisku i w taki sposób, jak w naturze. Efekt końcowy powinien przypominać naturalną formację roślinną.

Kompozycja roślinna w stylu wegetatywnym, florystyka.republika.pl, CC BY 3.0

Kompozycja roślinna w stylu wegetatywnym, 1.bp.blogspot.com, CC BY 3.0

Styl dekoracyjny polega na zestawieniu różnorodnych roślin układanych w kompozycje z kwiatów o kontrastujących kształtach płatków (kwiaty podłużne i smukłe z kwiatami kulistymi). Istotne jest ciekawe łączenie kwiatów o różnych kolorach i masie. Kompozycja powinna być kulista, dając możliwość oglądania z każdej strony.

Kompozycja roślinna w stylu dekoracyjnym, florystyka.republika.pl, CC BY 3.0

Kompozycja roślinna w stylu dekoracyjnym, akademiaflorystyki.pl, CC BY 3.0

W **stylu formalno-linearnym** najważniejsze jest uzyskanie efektu opartego na wyrazistej formie i linii. Dużą rolę odgrywa naczynie, gdyż razem z kwiatami powinno tworzyć spójną całość kompozycyjną.

Kompozycja roślinna w stylu dekoracyjnym (po lewej) oraz w stylu formalno-linearnym (po prawej), florystyka.republika.pl, CC BY 3.0

Kompozycja roślinna w stylu formalno-linearnym, areca.com, CC BY 3.0

Gdy przyjrzymy się bogactwu przyrody, który nas otacza i którego jesteśmy częścią, również dostrzeżemy, jak różnobarwne i wielokształtne dary ze sobą niosą: kwiaty, zarówno te uprawiane w przydomowych ogródkach, jak i te dziko rosnące na polach, trawy, wybarwione jesienią liście, gałązki wiecznie zielonych drzew, nasiona, ziemia o różnych barwach, czy też kamienie. Od naszej wyobraźni jedynie zależy, jakie kompozycje z nich ułożymy. Skorzystajmy zatem z darów natury i stwórzmy z nich dekoracyjne kompozycje, które upiększą nasze otoczenie.

Ramki kwiatów, online-skills, CC BY 3.0

Polne maki pośród traw i kwiatów polnych, online-skills, CC BY 3.0

Kwiatowy wzór wykonany ze zboża, online-skills, CC BY 3.0

Kolorowe liście bukowe z gałęzi, online-skills, CC BY 3.0

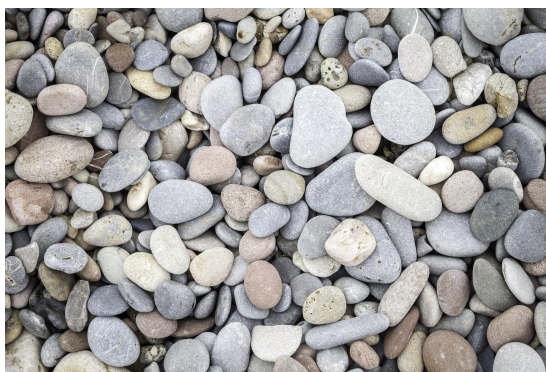
Gałązki drzew iglastych, online-skills, CC BY 3.0

Zboża, online-skills, CC BY 3.0

Piasek i ziemia na budowie, online-skills, CC BY 3.0

Kamienie, online-skills, CC BY 3.0

Zadania

Ćwiczenie 1

Projektowanie i wykonywanie dekoracyjnych kompozycji roślinnych to:

☐ flora

☐ floret

☐ florystyka

Ćwiczenie 2

Przyjrzyj się ilustracjom i dopasuj do nich nazwę stylu dekoracyjnego komponowania roślin.

styl formalno-linearny

styl wegetatywny

styl dekoracyjny

Ćwiczenie 3

W którym ze stylów dekoracyjnego komponowania roślin najważniejsze jest odwzorowanie sposobu, w jaki rośliny rosną w swoim naturalnym środowisku?

☐ styl formalno-linearny

☐ styl dekoracyjny

☐ styl wegetatywny

Ćwiczenie 4

Wielu malarzy uwieczniało kompozycje stworzone z darów natury w swoich obrazach. Przyporządkuj artystę do jego dzieła.

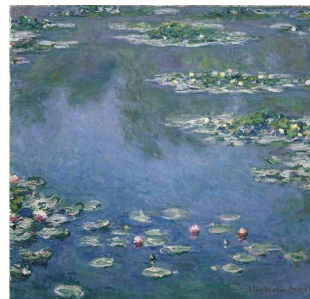
Auguste Renoir

Claude Monet

Vincent van Gogh

Caravaggio

Ćwiczenie 5

Jak nazywa się motyw zdobniczy (np. roślinny) lub zespół takich motywów stosowany między innymi w architekturze?

☐ spirala

☐ ornament

☐ rozeta

Ćwiczenie 6

Przyjrzyj się ilustracjom i dopasuj do nich nazwę ornamentu roślinnego.

akant

antemion

astwerk

arabeska

palmeta

Ćwiczenie 7

Wskaż zdania prawdziwe.

☐

Podstawową zasadą stylu wegetatywnego jest odwzorowanie w kompozycji naturalnego sposobu rozrastania się roślin.

☐

Caravaggio stworzył obraz pt. Kosz z owocami w 1885 roku.

☐

W sztuce późnego gotyku spotykanym motywem dekoracyjnym był astwerk, czyli ornament gałęziowy złożony z suchych, bezlistnych i ostro łamiących się gałęzi o dynamicznym przebiegu.

Polecenie 1

Wykonaj własną kompozycję z elementów natury. Na lekcję będą potrzebne np. żołędzie, kasztany, liście, kwiaty, ziemia, piasek, kamyki etc. Kompozycję ułóż warstwowo w przeźroczystym naczyniu (np. wazon, słoik).

Słownik pojęć

Ornament

motyw zdobniczy lub zespół takich motywów stosowany w architekturze, sztukach plastycznych, rzemiośle artystycznym, itp. Wyróżnia się ornamenty geometryczne, organiczne (roślinne, zwierzęce, antropomorficzne), kaligraficzne lub abstrakcyjne.

Florystyka

projektowanie i wykonywanie dekoracyjnych kompozycji roślinnych.

Styl wegetatywny

we florystyce styl artystycznego komponowania roślin, którego podstawową zasadą jest odwzorowanie w kompozycji naturalnego sposobu rozrastania się roślin. Efekt końcowy powinien przypominać naturalną formację roślinną.

Styl dekoracyjny

we florystyce styl artystycznego komponowania roślin, który polega na zestawieniu różnorodnych roślin układanych w kompozycje z kwiatów o kontrastujących kształtach płatków. Istotne jest ciekawe łączenie kwiatów o różnych kolorach i masie. Kompozycja powinna być kulista, dając możliwość oglądania z każdej strony.

Styl formalno-linearny

we florystyce styl artystycznego komponowania roślin, w którym najważniejsze jest uzyskanie efektu opartego na wyrazistej formie i linii. Dużą rolę odgrywa naczynie, gdyż razem z kwiatami powinno tworzyć spójną całość kompozycyjną.

Źródła:

edukator.pl

encyklopedia.naukowy.pl

icons.com.pl

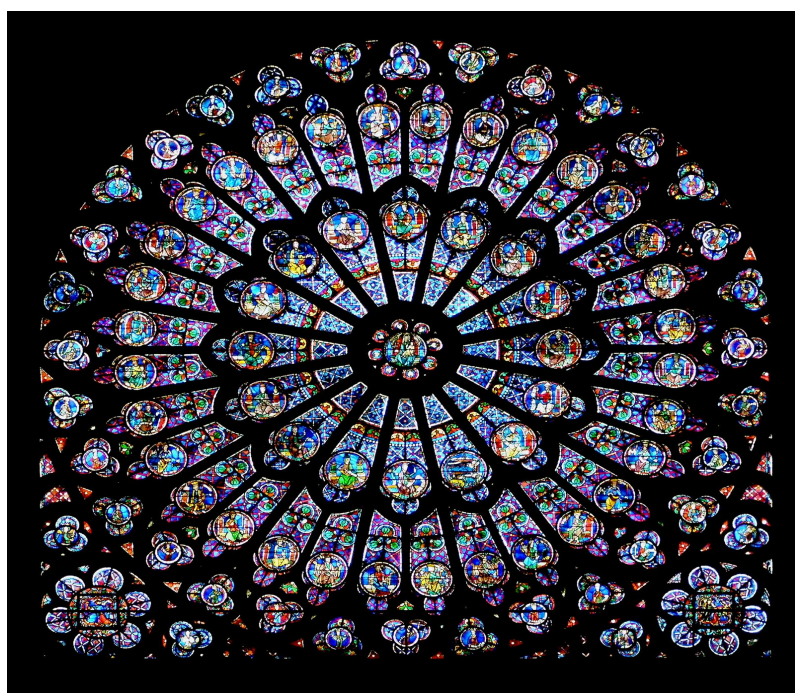
Galeria dzieł sztuki

Jean-Pol GRANDMONT, kapitel w porządku korynckim z motywem liścia akantu, [wikimedia.org](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jean-Pol_Grandmont_-_Corinthian_capital.jpg), GNU Free Documentation License

Astwerk (in. ornament gałęziowy), portal w kościele zamkowym w Chemnitz, [wikimedia.org](#), GNU Free Documentation License

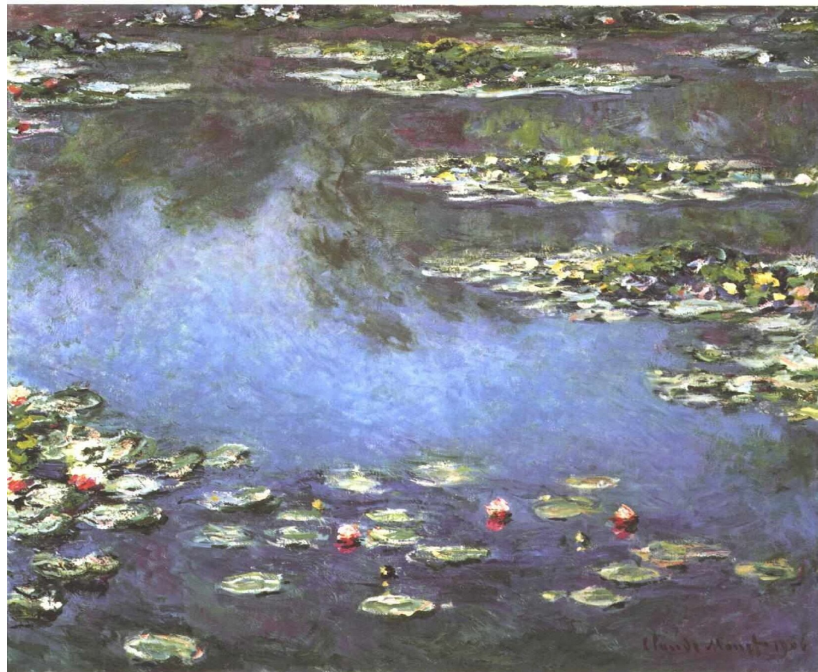
Rozeta, Katedra Notre-Dame, Paryż, Francja, [wikimedia.org](#), GNU Free Documentation License

Caravaggio, „Kosz z owocami”, 1597, [wikimedia.org](https://www.wikimedia.org/), domena publiczna

Caravaggio, „Chłopiec z koszem owoców”, 1593-1594, [wikimedia.org](https://www.wikimedia.org/), domena publiczna

Claude Monet, „Nenufary” („Lilie wodne”), 1906, [wikimedia.org](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Monet_Nymphaeas.jpg), domena publiczna

August Renoir, „Kwiaty w wazie”, 1866, [wikiart.org](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:August_Renoir_-_Flowers_in_a_Vase_-_WGA01692.jpg), domena publiczna

Vincent van Gogh, „Dwanaście słoneczników w wazonie”, 1888, [wikimedia.org](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Vincent_van_Gogh_-_Twelve_sunflowers_-_WGA0148.jpg), domena publiczna
